

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Insertiunile se adresează ADMINISTRĂȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Credința noastră

10. Sfânta Treime

a) Cea mai mare taină a credinței noastre este taina despre Dumnezeu cel unul în ființă și întreit în persoane, adică despre Sfânta Treime. Aceasta este taina, pe care Dumnezeu a descoperit-o celor credincioși în felurite chipuri, ca să ni se descopere în mod deplin de Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat. Prin credința în Sfânta Treime se deosebește creștinismul de toate celelalte religii.

În Vechiul Testament — la poporul israelitean — Dumnezeu s-a descoperit pe sine ca unul: un singur Dumnezeu (monoteism). Aceasta pentru că israelitenii erau înconjurați de popoare care credeau în mai mulți zei (idoli) și israelitenii înșiși, sub influența acestor popoare, erau ispitiți să se închine la acești zei (vezi viața proorocului Ilie). De aici porunca din decalog: „Eu sunt Domnul Dumnezeuul tău, să nu ai alți dumnezei afară de mine” (Ieșire 20, 2—3). Acesta este Dumnezeu cel adevărat, pe când zeii sunt „dumnezei” falși plăsmuiri ale minții și închipuirii omenești. E adevărat că — în unele religii — era o presimțire sau chiar învățătura că peste toți zeii este un Dumnezeu suprem.

Pe de altă parte în Vechiul Testament sînt prevestiri, care pregăteau pe credincioși pentru descoperirea tainei negrăite, taina Sfintei Treimi. Așa la Geneză 1, 26 „a zis Dumnezeu: să facem om după chipul și asemănarea noastră”, iar la Geneză 3, 22 zice Dumnezeu: „Iată Adam s-a făcut ca unul din „noi”. La stejarul din Mamvre lui Avraam i s-a arătat Dumnezeu sub chipul a trei bărbați, dar Avraam s-a adresat lor ca unui singur: „Doamne, de am aflat har înaintea ta, nu trece pe robul tău” (Gen. 18, 1 urm.). E o presimțire a Sfintei Treimi. Proorocului Isaia (6, 3) i s-a descoperit cum Serafimii preamăreau pe Dumnezeu: „Sfînt, Sfînt, Sfînt e Domnul Savaot, plin este cerul și pămîntul de mărirea Lui”. De trei ori sfînt (Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt), dar un Dumnezeu (Domnul Savaot). În Vechiul Testament găsim texte despre Dumnezeu-Tatăl, Dumnezeu-Fiul (Ps. 109, 1, 4; Ps. 2, 7) și despre Dumnezeu-Duhul Sfînt (Isaia 11, 2).

Se poate spune dar că taina Sfintei Treimi a fost presimțită de religiile străvechi, pentru că dincolo de mulțimea zeilor (politeism) acestea într-un fel neprecis simțeau că e un singur Dumnezeu (sau un zeu suprem) — și că taina Sfintei Treimi a fost prevestită mai clar în Vechiul Testament, unde — deși pe primul plan e credința în un singur Dumnezeu (monoteism) — sînt cuvinte și semne despre cele trei persoane dumnezeiești care sînt una: Dumnezeu — Tatăl, Fiul și Sfîntul Duh.

b) Descoperirea deplină a Dumnezeului treimic ni s-a dat în Iisus Hristos — Fiul lui Dumnezeu întrupat. Iisus Hristos trimite pe Sfinții Apostoli la propovăduire cu porunca de a învăța și de a boteza „în numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh” (Matei 28, 19). Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt sînt una (în numele), un Dumnezeu în trei persoane. Și Sf. Ap. Ioan (Ep. I, 5, 7) scrie: „Trei sînt care mărturisesc în cer: Tatăl, Cuvîntul

(Fiul) și Duhul Sfînt și aceștia trei una sînt”. Descoperirea Sf. Treimi o avem la Botezul Domnului, unde Dumnezeu Tatăl mărturisește despre Iisus Hristos: „Acesta este Fiul meu cel iubit”, iar Duhul Sfînt se coboară peste Iisus Hristos (Mt. 3, 16—17). Iisus Hristos-Fiul a venit în lume ca să descopere pe Tatăl ca Părinte al Său, să se descopere pe Sine ca Fiul al lui Dumnezeu-Tatăl și să descopere pe Duhul Sfînt, Cel trimis de Tatăl peste Fiul și de Fiul peste Sfinții Apostoli în Biserica Lui cea sfîntă și să descopere că aceștia trei una sînt, o singură ființă dumnezeiască, un singur Dumnezeu (Ioan 5, 30; 10, 15; 10, 30; 14, 16; 15, 26; 17, 13; Mt. 5, 16; 11, 27; 26, 39; I Cor. 2, 10—13; Lc. 12, 12; Mt. 10, 20). De aici închinarea: „Mărire Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh”, „A Ta este împărăția și puterea și mărirea, a Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, Amin”.

Din înțelesurile Sf. Liturghii

Liturghia catehumenilor

Liturghia catehumenilor este partea Sfintei Liturghii care ține de la începutul Liturghiei cînd se dă binecuvîntarea din partea preotului și pînă la cuvintele: „Cîți sînteți chemați, ieșiți. Cei chemați, ieșiți. Cîți sînteți chemați, ieșiți...”. Catehumenii erau aceia dintre necreștini care se pregăteau și învățau adevărurile de credință, spre a se putea boteza și a deveni creștini. Ei erau împărțiți în trei categorii: ascultători (auzitori), îngenunchetori și luminați. Cei dintii nu puteau sta în biserică decît pînă după citirea Evangheliei. Fiecare dintre aceste categorii de catehumeni își aveau un anumit loc hotărît în biserică de unde ascultau Sf. Liturghie.

Catehumenii se mai numeau și chemați, iar Liturghia catehumenilor se numește și azi Liturghia celor chemați (chemăți la botez).

Scopul Liturghiei catehumenilor a fost didactic, adică acela de a învăța și edifica, de a-l instrui și întări în credință și viață creștinească pe acela care urma să fie botezat. De aceea s-au și fixat în această parte a Liturghiei multe citiri biblice (citirea din Apostol, citirea Sf. Evanghelii, rostirea omiliei sau a prediciei).

Sf. Liturghie începe cu cuvintele pe care le rostește preotul cu glas înalt (după ce mai înainte s-a pregătit prin rugăciuni speciale), cuvintele binecuvîntării: „Binecuvîntată este împărăția Tatălui, a Fiului și a Sf. Duh, acum și pururea și în vecii vecilor”, la care cîntărețul răspunde: Amin. În timpul rostirii acestei binecuvîntări preotul face semnul crucii cu Sf. Evanghelie peste Sf. Antimis. Acum se bate toaca și se trag clopotele cu mare solemnitate, semn că acum a început o parte însemnată a Sf. Liturghii.

Cuvintele binecuvîntării sînt un început de laudă și preamărire pe care preotul le aduce împărăției lui Dumnezeu cel Unul în ființă și întreit în fețe,

De aici și binecuvîntarea Sfîntului Apostol Pavel, pe care o auzim la Sf. Liturghie: „Darul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu-Tatăl și împărțirea Sfîntului Duh să fie cu voi cu toți” (2 Cor. 13, 13). Dumnezeu-Tatăl, Fiul și Sfîntul Duh revărsă harul Său de la Tatăl prin Fiul în Duhul Sfînt peste toți cei ce cred în descoperirea dumnezeiască dăruită nouă de Iisus Hristos și păstrată neschimbată în Biserica Lui cea sfîntă.

De aceea și în Credeu mărturisim: „Cred într-unul Dumnezeu, Tatăl Atotțiitorul... și într-unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu... și într-un Duh Sfînt, Domnul de viață făcătorul” (art. 1, 2, 8).

De aceea mărturisim pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh, Treimea cea de o ființă și nedespărțită și cîntăm și ne rugăm: „Nădejdea mea este Tatăl, scăparea mea este Fiul, acoperămintul meu este Duhul Sfînt, Treime Sfîntă mărire Ție!”

† NICOLAE,
Mitropolitul Ardealului

Tatăl, Fiul și Sf. Duh, a cărui împărăție este spirituală și veșnică.

Semnul crucii pe care-l face preotul e semnul creștinătății, iar prin Sf. Evanghelie a fost întemeiată împărăția lui Dumnezeu pe pămînt și tot prin ea această împărăție crește și se dezvoltă.

După ce cîntărețul a răspuns Amin la binecuvîntarea preotului, încep o serie de rugăciuni scurte, care toate împreună se numesc ectenie, ectenia cea mare (cuvîntul ectenie e cuvînt grecesc și însemnează cerere sau rugăciune neconținută sau stăruitoare). Ectenia cea mare cuprinde 12 rugăciuni sau cereri stăruitoare, care sînt foarte importante și necesare pentru viața trupezască și sufletească a omului. Chiar din acest motiv această ectenie se numește „mare”.

Între cererile pe care le cuprinde această rugăciune e și pacea, sub care trebuie să înțelegem rodul tuturor virtuților, pacea pe care o putem dobîndi noi înșine. Pacea e foarte necesară fiindcă fără pace omul este neliniștit, tulburat, nu poate cugeta la cele bune și folositoare sufletului.

Prin această ectenie măi cerem și pacea cea de sus, pacea pe care o primim de la Dumnezeu. Cerem bunuri folositoare sufletului și trupului, ne rugăm pentru stăpînire, pentru Biserică, pentru liniștea văzduhurilor, pentru îmbelșugarea roadelor pămîntului, pentru cei care călătoresc, pentru unirea creștinilor, pentru cei care cercetează biserică, pentru cîrmuitorii lumesti, pentru cîrmuitorii bisericesti etc. Totodată ne rugăm pentru cei bolnavi, pentru pacea întregii lumi, fiindcă Dumnezeu este Stăpînul și cîrmuitorul tuturor fapturilor din lume, în El își pun nădejdea, de la El așteaptă toate să le dea bunătățile Lui.

La sfîrșitul acestor rugăciuni, preotul pomenește pe Prea Sfînta Fecioara Maria ca să se roage pentru noi. Cererile din această ectenie le sfîrșim cu promisiunea de a da întreaga noastră viață lui Hristos, silindu-ne întotdeauna ca să împlinim voia Lui.

(Continuare în pag. 4)

Taina Sfântului Maslu

Așa cum pe pământ nu trăiește nimic fără ploaie, tot așa nu este viață cu roade întru Dumnezeu fără har. Și așa cum ploaia nu se revarsă pe pământ decât prin nori, tot astfel nici harul nu se revarsă cu folos mântuitor decât prin Sf. Taine. Unde nu-i nor, nu-i ploaie, unde nu-i ploaie, nu-i viață (este uscăciune), unde nu-i Sf. Taină, nu-i har și unde nu-i har, nu este legea lui Hristos.

Cel ce crede că are har și viață întru Hristos fără Sf. Taine, este asemănător aceluia care socotește că nu pomul ci umbra pomului face poamele.

Sf. Taine, în număr de 7, sînt deci lucrări sfinte văzute, prin care creștinii dobîndesc harul cel nevăzut al lui Dumnezeu. De data aceasta ne vom întreprinde puțin asupra tainei Sf. Maslu.

Ce este Sf. Maslu și de cine a fost așezat?

Maslu este taina sfîntă prin care bolnavii se ung de către preoți cu untdelemn sfînit. Prin această ungere și prin rugăciunile ce se fac peste bolnav coboară duhul lui Dumnezeu, care spală păcatele sufletului și vindecă bolile trupului.

Două obiecțiuni mai de seamă se aduc împotriva acestei taine și anume:

— Sf. Scriptură nu ne amintește direct data și împrejurările așezării acestei taine, dar ea ne arată că Apostolii au practicat-o și au făcut aceasta din porunca Mîntuitorului, căci iată ce ne spune Evangelistul Marcu (6, 7—13). Mîntuitorul a chemat la Sine pe cei 12 Apostoli și i-a trimis pe dinșii la propovăduire, doi câte doi, și le-a dat putere asupra duhurilor necurate și ieșind ei propovăduiau și scoteau draci mulți și pe mulți bolnavi îi ungeau cu untdelemn și-i tămăduiau.

O mărturie directă despre Taina Sf. Maslu o avem însă în Epistola Apostolului Iacob, care scrie creștinilor de totdeauna astfel: „De este cineva bolnav între voi să cheme preoții bisericii și să se roage pentru el, unghind-l pe dînsul cu untdelemn întru numele Domnului. Și rugăciunea credinței va mîntui pe cel bolnav și-l va ridica pe el Domnul, și de va fi făcut păcate, i se vor ierta lui“ (Iacob 5, 14—15).

Socotim deci că este clar pentru oricine că nici Apostolii, cînd au fost trimiși câte doi la propovăduire, n-au săvîrșit ungerea cu untdelemn a bolnavilor fără a fi primit poruncă de la Domnul și nici Apostolul Iacob n-a scris creștinilor să ceară o slujbă care n-ar fi fost rînduită de Domnul.

Aceste două mărturii biblice sînt suficiente pentru ca orice creștin de bună credință să fie convins că taina Sf. Maslu este așezată de Mîntuitorul și nu de oameni.

În privința lucrării acestei Sf. Taine trebuie să spunem că ea lucrează prin credința celui ce o primește. Unde este credință stăruitoare la cerere vine și darul lui Dumnezeu.

Să ne aducem aminte de credința hananeencii (Matei 15, 21), de aceea a sutașului (Matei 8, 6), sau a tatălui copilului ce avea duh mut și surd (Marcu 9, 17), ca și de vindecările bolnavilor făcute pe baza credinței lor.

Să ne aducem aminte că însuși Mîntuitorul n-a făcut minuni și vindecări în Nazaret pentru necredința nazarinenilor (Marcu 6, 1). Să ne gîndim de asemenea că rugăciunile se îndeplinesc cînd sînt făcute cu credință, după voia lui Dumnezeu și nu după voia oamenilor. Căci este știut că voia lui Dumnezeu nu se potrivește totdeauna cu voia noastră.

Acest lucru l-a arătat însuși Mîntuitorul, prin rugăciunile făcute în grădina Ghetsimani, cînd zice: „Trecă de la mine paharul acesta (paharul suferinței), dar nu precum vreau eu (nu cum ar vrea omul), ci precum vrei tu“, iar fiilor lui Zevedei cînd i-a cerut să le îndeplinească o cerere a lor. Ie-a răspuns: „Voi nu știm ce cereți“ (Marcu 10, 35—38).

Dumnezeu deci nu lucrează și nu judecă ca noi. Dacă cineva a făcut maslu și totuși după aceea mai este bolnav sau chiar a murit, nu înseamnă că slujba n-a folosit. Dumnezeu dorește și lucrează la mîntuirea noastră, iar suferința de multe ori este mijloc de apropiere a omului de Dumnezeu. Nu vindecarea trupestă este lucrul cel mai de preț pentru Dumnezeu, ci vindecarea sufletească. Și cine ar putea spune că atunci cînd s-a oficiat un maslu, cel bolnav n-a obținut iertarea de păcate și însănătoșire sufletească?

Dumnezeu a sădit în firea omului setea de a cunoaște, de a ști și de a lupta împotriva dușmanilor vieții, împotriva bolilor.

Sînt boale trupesti și boale sufletești. Mîntuitorul a vindecat boale trupesti la mulți bolnavi numai după ce le-a iertat păcatele.

Așa de pildă slăbănogului din Capernaum întîi i-a zis: Iartă-ți-se ție păcatele și apoi: Ia-ți patul tău și umblă (Marcu 2, 5, 11).

Un creștin luminat cere ajutorul lui Dumnezeu, dar se duce și la doctor, știind că El miluiește pe cel credincios și-l ajută prin credință și prin știința oamenilor.

De încheiere, din cele spuse putem scoate următoarele învățături:

1. Maslul este o taină sfîntă, așezată de Mîntuitorul și practică de Apostoli, care ajută la vindecarea bolilor trupesti și sufletești.

2. Nu folosește numai acelora care au credință dreaptă și curată.

3. Nu se oficiază numai pentru bolnavii care zac în pat. Păcatul încă este o boală și păcătoși sîntem toți, de aceea de folos este fiecărui creștin să se împărtășească de darurile pe care Hristos-Domnul le revarsă peste credincioși, prin slujirea Sfîntului Maslu.

4. Se oficiază de către mai mulți preoți în numele Domnului și aduce „mîntuire“, „vindecare“ și „iertare de păcate“.

T. Radu

Episcopia Rîmniceului în secolul al XVIII-lea

Spre deosebire de secolele anterioare și spre deosebire de celelalte eparhii românești din secolul al XVIII-lea, Rîmniceul a avut o seamă de vlădici vrednici, care au cinstit după cuviință scaunul pe care l-au ocupat. Norocul a fost că pînă la sfîrșitul secolului XVIII scaunul a fost ocupat numai de români, abia atunci — și la începutul celui următor — fiind ocupat de doi greci.

Din 1708, scaunul vlădicesc de la Rîmniceu era ocupat de episcopul Damaschin, numit și Dascălul. Acesta se trăgea din familia românească Voinescu din Voinesti-Dîmbovița. Avea o frumoasă pregătire cărțurărească, fiind cunosător al limbilor latină, greacă și slavă. Fusese ucenic al episcopului Mitrofan (fost la Husi și apoi la Buzău), pe care l-a ajutat la tipărirea unor cărți, poate chiar la tipărirea Bibliei din 1688. A ocupat și slujba de dascăl la școala de slavonie din București. Din 1702 pînă în 1708 a fost episcop al Buzăului, unde a tipărit cîteva cărți în tipografia înființată de înaintașul său Mitrofan, în 1691. După alegerea lui Antim Ivireanu ca mitropolit, a trecut în locul său ca episcop la Rîmniceu. Aici a purtat o grijă deosebită de gospodărirea Episcopiei, fapt dovedit de numeroase acte din acel timp. În 1717, cînd încă nu se încheiase pacea între turci și austrieci, dar aceștia din urmă ocupaseră Oltenia, Damaschin s-a dus la Curtea din Viena în fruntea unei solii, înaintînd un memoriu, prin care cereau, între altele, ca Biserica din Oltenia să-și păstreze drepturile de pînă atunci, iar mănăstirile să fie scutite de încartiruirii de soldați.

La 29 noiembrie 1719 episcopul Damaschin împreună cu egumenii mănăstirilor Hurez, Bistrița, Arnota și Govora, au cerut împăratului ridicarea Episcopiei Rîmniceului la rangul de Mitropolie, dependentă de Patriarhia din Constantinopol, înființarea de școli în Rîmniceu și Craiova, precum și o mai bună organizare a mănăstirilor. Împăratul a amînat mereu răspunsul la aceste cereri ale episcopului, așa că nu s-a realizat nici una din ele.

Deși era prins cu administrația eparhiei, mai ales în împrejurările survenite, episcopul Damaschin n-a uitat de preocupările sale. Încă de la Buzău începuse talmăcirea în românește a cărților de slujbă, muncă pe care a continuat-o cu rîvnă și la Rîmniceu. În felul acesta și-a adus o contribuție de seamă la românizarea slujbelor și la crearea limbii literare românești. Se vede că munca de talmăcire l-a preocupat în așa măsură încît numai către sfîrșitul vieții s-a gîndit să dea la tipar rodul ostenețelor sale. În 1724, a obținut aprobarea pentru înființarea unei tiparnițe noi la Rîmniceu, tipărit în același an un *Ceaslov* și o *Învățătură despre șapte Taine*, iar în anul următor o *Psaltire*. Atît a putut tipări, căci la 5 decembrie 1725 a trecut la cele veșnice. Manuscrisele rămase de la el au fost tipărite de urmașii săi.

După el, alegerea episcopului de Rîmniceu a fost încredințată unei adunări electivă, formată din egumeni și din boieri, care alegeau trei candidați, din care autoritățile propuneau pe unul împăratului pentru numire, hirotonia fiind făcută de mitropolitul Belgradului. Așa au fost aleși egumenii: Ștefan de la Govora (1726—27), mort înainte de a fi fost hirotonit, deși i se făcuse înscăunarea, Inochentie de la Brîncoveni (1727—35), care a tipărit cîteva din manuscrisele rămase de la Damaschin și Climent de la Bistrița (1735—48).

Acesta din urmă a păstorit în împrejurări deosebit de grele, fiind ales în 1735 și hirotonit abia în 1737, an în care a izbucnit un nou război între turci și austrieci. Grozăviile războiului au cuprins întreagă Oltenia, care, după încheierea păcii de la Belgrad, a fost realipită la Țara Românească. Abia din acest an a putut și episcopul Climent să-și continue păstoria în condiții mai prielnice. El este unul din cei mai de seamă vlădici ctitori de lăcașuri sfinte. Astfel, a ridicat la Rîmniceu o nouă bi-

serică episcopală, reședință, clopotniță și chili, căci cele vechi fuseseră arse și distruse în cursul războiului amintit. A ridicat apoi din temelie o bolniță la Episcopie, un schit în satul său natal Pietrării de Jos, apoi Schiturile Pătrunsa și Colnic și bisericile din Bodești, Bărbătești și Goranu, toate în părțile Vilcii.

Episcopul Climent n-a neglijat nici activitatea cărțurărească, tipărit vreo 17 cărți, fie de slujbă, fie de învățatură creștinească. Este adevărat că vreo 10 din aceste tipăriri erau rămase — în manuscris — de la marele său înaintaș Damaschin, la care se mai adugă o retipărire a Cazaniei lui Varlaam (cu unele adaosuri). Climent are însă meritul că a luat inițiativa, a supravegheat tipărirea și a suportat cheltuielile de tipar. El este și autorul a două cărțurii originale. Prima se intitulă *Capete de poruncă* (1743), cu 12 porunci adresate preoților privitoare la îndeplinirea slujbei lor (unele luate după broșura cu același titlu a lui Antim Ivireanu și cu o pastorală la începutul postului mare. A doua era intitulată *Întrebări și răspunsuri pentru șapte taine* (1747), un mic catehism pentru folosul preoților.

Episcopul Climent s-a retras din scaun la 8 mai 1748, din pricina bătrîneții, trecînd la cele veșnice în 31 ianuarie 1753.

Sub urmașii săi activitatea tipografică a continuat cu aceeași rîvnă. Cel mai de seamă episcop de Rîmniceu din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea a fost Chesarie (1773—80). Acesta se trăgea dintr-o familie românească cu numele Halepliu, ceea ce ne duce la presupunerea că ar fi fost originar din Alepului Siriei. A învățat carte la școala domnească din București, unde și-a însușit limbile greacă, latină, rusă și franceză. A devenit mai tîrziu ucenic al mitropolitului Grigorie de la Coltea, care l-a călugărit și l-a luat în slujba Mitropoliei, ca protosinghel și eclesiarh, lucrînd la traducerea și tipărirea unor cărți teologice. În 1770 a făcut parte din delegația Țării Românești care s-a dus la Petersburg, pentru a exprima omagiul de credință și a expune dorințele țării în fața împărătesei Ecaterina a II-a.

Spre sfîrșitul anului 1771 i s-a încredințat conducerea Eparhiei Rîmniceului în calitate de vicar. Felul în care a condus i-a atras dragostea și încrederea tuturor, încît la 26 decembrie 1773 a fost ales episcop eparhiot, fiind hirotonit și înscăunat în ianuarie 1774. Ca episcop, Chesarie s-a remarcat și prin activitatea gospodărească, dar mai ales prin cea culturală-tipografică. Astfel, a înființat două școli la metocurile Episcopiei Rîmniceului din București și Craiova, prima cu dascăli de limbile greacă și slavă, iar a doua cu dascăl de limba română. S-a îngrijit apoi de refacerea unor schituri și mănăstiri din eparhie. În tipografia refăcută de el la Rîmniceu, cu materiale aduse de la Sibiu, în răstimp de numai patru ani au văzut lumina zilei vreo 10 cărți de slujbă, ceea ce dovedește o muncă neîntrepută și încordată. Între acestea se remarcă *Mineele* pe lunile octombrie—martie, primele tipărite în românește. Ele constituie lucrarea de căpetenie a lui Chesarie, care îl pun în rîndul marilor favoritori ai limbii române literare. Prin Mineele lui, s-a desăvîrșit pentru totdeauna românizarea slujbelor bisericesti. Chesarie a îndreptat mult limba și a dat o talmăcire nouă aproape pe de-a întregul, într-o limbă vie, înțeleasă de toți românii, fapt care a contribuit la răspîndirea Mineelor în toate ținuturile locuite de români.

Ceea ce trebuie remarcat la cele șase Minee tipărite de Chesarie sînt prefețele — la fiecare volum — scrise de el însuși, în care arăta însemnătatea lunilor respective, pe temeuri istorice și mitologice, precum și datinile religioase de origină romană păstrate de români, expunea întîmplările biblice mai de seamă și explica sărbătorile bisericesti din fiecare lună. În plus, în unele prefețe fă-

(Continuare în pag. 3)

Fapte ale păcii

Luna octombrie ne este cunoscută ca luna recolta, a strîngerii roadelor muncii harnicilor noștri lucrători de pe ogoare. Este luna de încheiere oarecum a culegerii a ceea ce mănoasele cîmpuri ale țării, ca și livezile noastre minunate de tot felul au răsplătit fără zgîrcenie munca celor ce cu dragoste au zăbovit din primăvară pînă în toamnă asupra lor. Produsele pe care le-am putut vedea de fiecare dată la „Zina” sau sîrbătoarea „recoltei” întăresc spusele noastre de mai sus.

Dar această lună a recoltei ne aduce aminte și de roadele bogate ale unui alt semănat și anume acela pe care țara noastră, conducătorii Patriei noastre îl revarsă cu nădejde și consecvență în ogorul vieții internaționale. Cunoaștem cu toții aspirațiile poporului nostru spre dreptate, pace, echitate în lume, oglindite atît de fidel în politica internă și externă a țării noastre, în inițiativele constructive, de îmbunătățire și promovare a relațiilor frățesti între popoare, pe care delegații României de astăzi le au și le afirmă la întrunirile internaționale.

Așa de pildă, mai recent Comitetul general a hotărît în unanimitate înscrierea pe agenda celei de a 25-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., deschisă în 15 septembrie a. c. la New-York, a două propuneri făcute de țara noastră și intitulată: „Consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor și efectele sale profund dăunătoare” și „Rolul științei și tehnicii moderne în dezvoltarea națională și necesitatea întăririi cooperării economice, tehnice și științifice între state”.

Urmările firești ale acestui semănat sau ale acestei activități se resimt tot mai vădit pe arena internațională, ele concretizîndu-se în chinuri diferite în adevărate roade sau fapte ale păcii. Activități sau fapte ale păcii se poate numi și mînușchiul de întîlniri internaționale, să zicem într-un interval destul de scurt, în cursul lunii septembrie a. c., de către țara noastră.

Așa a fost de pildă al 22-lea Congres internațional de istoria medicinei, căruia Domnul Nicolae Ceaușescu, Președintele Consiliului de Stat, i-a adresat un mesaj, din care reținem și următorul text: „Prin însăși natura ei, medicina slujește vieții, ocrotirii sănătății omului, păcii și, ca atare, ea este profund interesată ca popoarele să trăiască în pace, ca umanitatea să fie apărată de urgile războiului, ca în lume să se instaureze relații de înțelegere și colaborare între toate națiunile”.

Al 16-lea Congres internațional de fizică-Ampere, în cadrul căruia Președintele Consiliului de Stat al țării noastre a rostit o cuvîntare, din care reținem gînduri ca acestea: „Misiunea cea mai nobilă a creatorilor în domeniul științei este astăzi de a milita pentru ca marile cuceriri ale cunoașterii științifice să servească progresului, ridicării nivelului de trai al tuturor popoarelor de pe glob, fîuririi unei vieti mai bune, eliberate de spectrul unor noi războaie mondiale nimicitoare. Credem că, pe deasupra oricărui deosebiri de orînduire socială, a oricărui diferențe de concepții politice, filozofice, religioase, oamenii de știință trebuie să-și dea mîna, să acționeze solidar pentru apărarea cuceririlor geniului uman, pentru respectarea principiului dreptului internațional, a dreptului sacru al fiecărui popor de a-și hotărî singur desinele, pentru salvagardarea păcii... Noi dăm o deosebită apreciere și sprijinim din toată inima activitatea cercurilor largi ale savanților și cercetătorilor din toate țările lumii care miutează neobosit pentru jolodirea cuceririlor științifice în scopuri pașnice și își ridică vocea împotriva agresiunii și războiului, a oricărui acte de jolodirea țării...”, pentru că „știința, cunoașterea științifică nu se poate dezvolta decît într-un climat de pace, în care toate popoarele — mari și mici — au posibilitatea să-și valorifice nestingherit capacitățile creatoare, talentul și energia, aducîndu-și contribuția proprie la progresul mondial”.

Al 39-lea Congres internațional de chimie industrială, cu care prilej Domnul Nicolae Ceaușescu, Președintele Consiliului de Stat, din nou a afirmat aspirațiile poporului nostru de pace și frățescă colaborare între națiuni, pe baza egalității în drepturi, avantajului și respectului reciproc etc., în astfel de cuvinte: „Considerăm că în zilele noastre, cînd lumea se confruntă încă cu o serie de probleme grave, cînd pe diferite meridiane ale globului mai ard flăcările războiului, mai stăruie focare de încordare și conflicte, misiunea nobilă a științei este să servească eforturile omenirii de a salvagarda pacea, de a crea un climat de încredere și colaborare fructuoasă între națiuni”.

Ca o confirmare a politicii de pace a României Socialiste, pe pămîntul Patriei noastre și-au dat întîlnire în luna septembrie a. c. și alte consfă-

turi cu caracter internațional, ca de pildă lucrările celei de-a 58-a sesiuni anuale a Federației Dentare internaționale ș. a., toate dovedind că, indiferent de concepțiile lor, oamenii pot să-și dea mîna atunci cînd este vorba de realizat idealurile înalte ale omenirii.

Tot printre fapte ale păcii putem numi și Concursul și Festivalul internațional „George Enescu”, care, cu mijloacele de care a dispus, a contribuit și el la întărirea prieteniei, respectului reciproc și colaborării internaționale. „Infrățiți prin artă — s-a spus cu acest prilej — în capitala unei țări cu o veche cultură și o trăire artistică intensă și originală, cinstind împreună frumosul, dragostea, prietenia — cele mai nobile aspirații ale umanității — oamenii noștri și oaspeții străini, care simt căldura inimilor care îi înconjoară, slujesc în acest cadru și în aceste zile colaborării internaționale largi și eficiente, de care popoarele au mai mult ca oricînd nevoie în momentul de față”.

Trebuie să spunem că însemnate reuniuni cu caracter internațional au fost găzduite de țara noastră, în acest început de toamnă, șo pe plan bisericesc.

Toate aceste evenimente și, desigur, încă altele, toate aceste fapte ale păcii, cum pe drept cuvînt le putem numi, vin și întăresc tot mai mult prestigiul Patriei noastre, bunul ei nume în afara granițelor sale.

Se cere însă și din partea noastră, a fiilor ei, să ne integram, să ne contopim cît mai deplin cu aspirațiile atît de frumoase, de zidire a binelui în lume ale Patriei noastre, muncind cu rîvnă și devotament ca ea să se ridice și să înflorească tot mai mult alături de celelalte țări ale globului nostru.

T. R.

Cibinium '70

un eveniment cultural-artistic de prestigiu

Ediția a treia a festivalului cultural-artistic „Cibinium '70” s-a desfășurat între 20—27 septembrie 1970 la Sibiu, oraș cunoscut prin frumusețea așezării sale, a arhitecturii sale variate etc.

Și în acest an, festivalul Cibinium a fost bogat în manifestări artistice și culturale, în cadrul cărora muzica a fost generos reprezentată, bucurîndu-se de concursul unor binecunoscute personalități muzicale ca: Gheorghe Șoima, între altele cu o compoziție proprie deosebit de apreciată, Franz Xaver Dressler și alți ostenitori ai artei muzicale: dirijori, profesori, interpreți de seamă — precum și al unor instituții și formații artistice ca: Filarmnica de stat din Sibiu, corul „Gh. Dima”, corul Bach ș.a. Concertele simfonice sau de muzică de cameră, corale (în limbile română și germană) sau de instrumente populare au însemnat un adînc omagiu adus muzicii, frumosului.

O salbă de muzee sătești, ca cele din Cîrțișoara, Cristian, Gura-Rîului, Galeș, Poiana, Sibiel și cel inaugurat în 26 septembrie a.c. la Boița a întregit programul festivalului.

Clipe de satisfacție estetică, de adevărat entuziasm în fața comorilor artei noastre populare a prilejuit și deschiderea tîrgului-concurs al olarilor veniți din numeroase părți ale țării la festivalul „Cibinium '70”.

O bogăție de instrumente muzicale populare, provenind din cele mai caracteristice zone folclorice, unele dintre ele purtînd însemnul unor dăinuri din totă în fiu, au fost adunate cu grijă într-o expoziție, care ne dă speranța că se va transforma nu peste multă vreme într-un muzeu național. Panourile cu exponate: fluiere, bucieme, viori, țambale ș.a. ne aduc în conștiință ecouri ale minunatelor noastre doine, balade și alte cîntece bătrînești.

Deschiderea Casei memoriale dedicate personalității luptătorului pentru dreptate socială și înfrățire a naționalităților conlocuitoare din Transilvania — Ștefan Ludwig Roth, a constituit de asemenea o inițiativă remarcabilă.

Deschiderea expozițiilor cu vînzare în aer liber — a lucrărilor de pictură, grafică, artă decorativă, aparținînd artiștilor plastici sibieni și medieșeni, ca și comunicările făcute în cadrul simpoziunilor cu teme ca: „Instrumente muzicale populare”, „Din mișcarea muzicală sibiiană”, de asemenea au făcut parte din cununa festivalului Cibinium '70.

Activitatea Teatrului de Stat din Sibiu s-a făcut și ea simțită în aceste zile ale festivalului.

Inaugurarea „Muzeului istorico-etnografic” din Boița Sibiului — localitate cu vechi tradiții folclorice, așezată la poarta de intrare în trecătoarea Turnu Roșu — s-a făcut într-un cadru sîrbătoresc deosebit, prilejuind întîlnirea fiilor satului, precum și reușite manifestări artistice-culturale.

Organizat prin rîvnă unor iubitori ai negrăitelor comori de artă ale poporului nostru, muzeul

oferă vizitatorilor cunoașterea unor exponate de uz local tradițional: obiecte de economie casnică și ale ocupațiilor tradiționale (agricultură, creșterea vitelor, lemnărit, pescuit, albinărit etc.), creații de artă populară: port, produse de ceramică locală și industrie casnică, precum și icoane pe lemn și tablă frumos pictate de un fost fiu al satului Ion Maniu zis Zugravu, datînd din secolul trecut.

La sfîrșitul acestei succinte enumerări a manifestărilor organizate în cadrul festivalului ne permitem să afirmăm că „Festivalul Cibinium” mărturisește tot mei elocvent, de la o ediție la altă ediție, nu numai o entuziastă disponibilitate creatoare, manifestată în frățesca și rodnică conviețuire a locuitorilor români și germani din această parte a țării, ci și un puternic și important act de cultură pe plan național.

N. Molodet

Episcopia Rîmnicului în secolul al XVIII-lea

(Urmare din pag. 2)

cea scurte incursiuni în istoria poporului român. De pildă, în prefața Mineiului pe noiembrie făcea o scurtă istorie a Țării Românești, pe care o împărțea în trei epoci: 1. epoca războaielor (războaiele dacilor cu romanii și faptele ce au urmat pînă la întemeierea țării); 2. epoca zidirii mănăstirilor (de la Negru Vodă la Matei Basarab) și 3. epoca culturii sau a traducerii cărților de slujbă românești (de la Matei Basarab încoa). În prefața Mineiului pe ianuarie făcea o scurtă istorie a întregului popor român, stăruind asupra originii sale daco-romane, scriind: „aflu linia neamului românesc din vechi trăgîndu-se, din slăvit neam al romanilor”.

Chesarie a închis ochii pe neașteptate, la București, în ziua de 9 ianuarie 1780, după o păstorie de mai puțin de 7 ani. Dacă moartea nu l-ar fi rănit în toiul activității sale cărturărești, fără îndoială că literatura noastră teologică ar fi avut mult de cîștigat de pe urma strădaniilor sale.

Norocul a fost că restul de șase Minee (aprilie—septembrie), lucrate tot de el, au fost tipărite de urmașul său în scaun Filaret (1780—92), toate în anul 1780. În 1770 a făcut parte din delegația plecată la Petersburg. El a continuat activitatea tipografică a înaintașilor săi, tipărind, pe lîngă Minee, peste 20 de cărți de slujbă în românește. În felul acesta, a desăvîrșit munca înaintașilor săi pentru traducerea și tipărirea cărților de slujbă și de învățătură creștinească în limba română. În 1792 Filaret a fost ales mitropolit al Ungrovlahiei, unde a păstorit abia un an. A murit în 1794.

Din cele expuse, reiese limpede că Episcopia Rîmnicului a fost cîrmuită în cursul secolului al XVIII-lea numai de vlădici vrednici, cu frumoase preocupări cărturărești. Prin strădaniile lor, vlădici ca Damaschin, Climent, Chesarie și Filaret și-au înscris numele pentru totdeauna în istoria vechii culturi românești.

Mircea Păcurariu

Sf. Mucenic Longhin Sutașul

În legătură cu patimile și moartea Mîntuitorului, toți evangheliștii ne informează de rolul deosebit pe care l-a avut un anume „sutaș”, adică unul care comanda peste o sută de ostași. Astfel Sf. Ev. Ioan ne spune că venind ostași la Iisus și „dacă au văzut că și murise, nu i-au zdrobit flucierele. Ci unul dintre ostași cu sulița a împuns coasta lui și îndată a ieșit sînge și apă” (Ioan 19, 33—34). Cu siguranță că ostașii, constatînd moartea Domnului, n-au găsit că mai e de trebuință să-i zdrobească și flucierele, au împlinit fără să știe și fără să bănuiască o profeție a Vechiului Testament. În schimb l-au însulțat adînc între coaste. De ce? Desigur din marea răspundere pe care o simțeau cei ce erau încredințați cu paza și mai ales comandantul pazei. Acesta, pentru a se încredința și mai deplin de moartea reală a lui Iisus, l-a împuns cu sulița. Faptul că a ieșit „apă și sînge” însemnează că i-a atins și inima și aceasta e dovadă sigură a morții victimei, spune știința medicală. Prin aceasta „sutașul”, confirmînd și verificînd moartea fizică, reală a lui Iisus, și-a liniștit nu numai propria-i conștiință de ostaș roman, ci a spulberat odată pentru totdeauna teoriile ereticilor vechi și noi, care susțineau că Iisus n-a murit cu adevărat ci numai a căzut în leșin sau în letargie... și că învierea lui n-ar fi fost decît o simplă deșteptare dintr-o moarte aparentă. Iată însă că noi avem dovezi de nezdruncinat atît

(Continuare în pag. 4)

Liturghia catehumenilor

(Urmare din pag. 1)

Se cade ca toate cererile pe care le face preotul prin rostirea acestei ectenii să le ascultăm cu toată atenția și să le repetăm și noi în gândul nostru, rugînd pe Dumnezeu să ne asculte rugăciunea.

La sfîrșitul ecteniei mari, preotul rostește un ecfonis, adică o încheiere a rugăciunii făcute, pe care îl spune cu glas înalt, cu voce tare, prin care aduce laudă lui Dumnezeu celui întreit în fețe, laudă care să rămîna pentru toți vecii: „Că Ție se cuvine toată mărirea, cinstea și închinăciunea: Tatălui și Fiului și Sf. Duh, acum și pururea și în vecii vecilor“, după care strana răspunde: Amin.

Urmează cele trei antifoane intercalate de două ectenii scurte, care sînt formate din versete de psalmi și cîntări ale Legii Noi. Psalmii antifonici (91, 92 și 94) fac parte dintre psalmii profetici în care se vorbește despre venirea Mîntuitorului în lume. Ei reprezintă vremea de dinaintea venirii lui Hristos pe pămînt. Cîntăreții care cîntă acești psalmi reprezintă pe profeții Legii Vechi.

La liturghia din Duminică și sărbători ale Sfinților, psalmii antifonici au fost înlocuiți cu psalmii 102 (103) și 145 (146), prin care psalmistul vede cu mii de ani înainte mila cea mare a lui Dumnezeu pentru neamul omenesc prin întruparea Fiului Său.

Din psalmul 102 (103) nu se mai cîntă decît începutul: „Binecuvîntează suflete al meu pe Domnul și toate cele dinlăuntrul meu numele cel sfînt al Lui...“.

Antifonul al doilea cuprinde psalmul 145 (146) și imnul „Unule Născut“, care cuprinde întreaga învățătură creștină cu privire la dumnezeirea Fiului lui Dumnezeu și a nașterii Lui din Fecioara Maria. Compunerea acestui imn este atribuită împăratului Justinian, care l-ar fi alcătuit cu scopul combaterii ereziei lui Nestorie, ce zicea că Maica Domnului nu e născătoare de Dumnezeu, ci născătoare de Hristos.

Antifonul al treilea cuprinde cele nouă Fericiri rostite de Mîntuitorul (Matei 5, 1). Ele cuprind adevăratul program de viață creștină.

(Antifoanele, respectiv psalmii antifonici, se cîntau în mod alternativ, cînd de o strană, cînd de cealaltă, așa ca și cum ar sări cineva de pe o treaptă pe cealaltă a unei scări).

La sfîrșitul antifonului al treilea se deschid ușile împărătești și se face vohodul cel mic, adică ieșirea cu Sf. Evanghelie.

Trebuie să amintim că și în timpul antifoanelor, și în timpul vohodului, preotul se roagă în taină lui Dumnezeu pentru toți cei ce sînt de față în sf. biserică, pentru împlinirea cererilor lor și pentru ca sfinții îngeri să între împreună cu preotul în biserică cea cerească, unde să laude și să preamărească bunătatea lui Dumnezeu.

Deschiderea ușilor împărătești închipuiește deschiderea ușilor cerurilor pentru toți aceia dintre creștini care trăiesc după învățătura cuprinsă în cele nouă fericiri.

Făclia aprinsă pe care o duce crîsnicul înaintea preotului preînchipuie lumina lui Hristos, care trebuie să lumineze mințile și inimile credincioșilor ca să primească învățătura cuprinsă în Sf. Evanghelie. Sf. Evanghelie reprezintă pe însuși Mîntuitorul, care trece și acum, cum a trecut în timpul vieții Sale pămîntești, prin mijlocul mulțimilor care îl ascultau și îl urmau. De fapt, această ieșire cu Sf. Evanghelie însemnează ieșirea Mîntuitorului de la Tatăl din ceruri și începutul arătării Lui în lume prin propovăduirea Evangheliei.

După ieșirea cu Evanghelia se cîntă imnul: „Veniți să ne închinăm...“, prin care credincioșii sînt invitați să se închine și să cadă înaintea lui Hristos, care a fost înfățișat prin Sf. Evanghelie. Această cîntare e o cîntare prin care credincioșii își exprimă bucuria de a-l vedea pe Mîntuitorul care a fost așteptat de atîta timp. Tot sufletul creștinesc se poșterne pînă la pămînt, se închină și cere cu atîta căldură de la Mîntuitorul, mîntuirea, izbăvirea de sub puterile răului.

Cuvintele preotului: „Înțelepciune, drepti“, ne aduc aminte de obiceiul care exista în țările Răsăritului — unde s-au format slujbele noastre — ca credincioșii să asiste la slujbe jos, pe podeaua bisericii. Preotul îi invită prin aceste cuvinte ca să se scoale, să stea drepti, să asculte în picioare citirea din Apostol și Evanghelie. Cuvintele acestea mai pot însemna și o pregătire sufletească a credincioșilor, că adică să fim cu toată luarea aminte la ceea ce se va citi din Sfintele Cărți. Imnul „Sfinte Dumnezeule“, cîntat de cîntăreții de trei ori, în

cinstea Sfintei Treimi, e cîntarea îngerească prin care laudăm și preamărim, împreună cu cetele îngerești, pe Dumnezeu unul în ființă și întreit în fețe.

După un mare tălcutor al Sf. Liturghii, acest imn prin originea sa arată legătura dintre V. și N. Testament, iar în înțeles mai adînc închipuie unirea Bisericii luptătoare cu cea triumfătoare, a cerului cu pămîntul, a îngerilor cu oamenii.

Citirile din Apostol și din Sf. Evanghelie închipuie arătarea mai deplină a Mîntuitorului și trimiterea Sf. Apostoli la propovăduire.

Tămîierea bisericii în acest timp închipuie parfumul darurilor Sf. Duh. Totodată prin tămîiere credincioșii sînt invitați să-și înalțe rugăciunea lor către ceruri așa cum se înalță fumul de tămîie.

După citirea din Apostol și din Evanghelie urmează ectenia întreită sau stăruitoare, fiindcă e compusă din cereri și rugăciuni prin care preotul și credincioșii se roagă mai cu căldură pentru unele lipsuri trupești și sufletești.

Sf. Biserica a rînduit ca la această parte a Liturghiei catehumenilor să ne rugăm și pentru cei răposați, rostind o ectenie și o rugăciune de dezlegare. Acestea le aduce celor răposați multă ușurare.

Acesta este pe scurt înțelesul Liturghiei catehumenilor. Avem datoria ca buni creștini să nu lipsim, ci să ne grăbim Duminica la biserică, ca să nu pierdem nimica din înțelesul Sf. Liturghii. Să ne rugăm cu preotul la ectenia cea mare, să-i cîntăm lui Hristos în sufletul nostru în timpul antifoanelor cîntare de preamărire, să-l așteptăm cu cutremurare pe Hristos în timpul vohodului celui mic și să cădem înaintea Lui cerîndu-i iertarea păcatelor noastre, să-i ascultăm cuvintele cele mîntuitoare în timpul citirii Apostolului și a Sf. Evanghelii.

În șiragul de rugăciuni sfinte din Liturghia catehumenilor inima noastră cea împietrită de păcat se va înmuia, va coborî în sufletul nostru bucuria, mîngîierea, fericirea și pacea și ne vom face vrednici să participăm la jertfa cea fără de sînge, jertfa cea deplină, prin care Mîntuitorul nostru Iisus Hristos își dă Trupul și Sângele Său pentru mîntuirea noastră.

Al. Moisiu

Sf. Mucenic Longhin Sutașul

(Urmare din pag. 3)

despre moartea reală a Domnului, cît și despre Învierea Lui.

Ceilalți trei Evangheliști încă ne-au păstrat o frumoasă mărturisire pe care acest sutaș a făcut-o, cînd a văzut cele ce s-au întîmplat la moartea Mîntuitorului. „Iar sutașul și cei ce împreună păzeau pe Iisus, văzînd cutremurul și cele întîmplate, s-au înfricoșat foarte, zicînd: Cu adevărat, Fiul lui Dumnezeu era acesta“ (Matei 27, 54). Dacă atitudinea Mîntuitorului a impresionat pînă și pe un tâlhar, cu atît mai mult a trebuit să-l miște pe un ofițer roman cu simțul dreptății. Sf. Luca, el însuși roman, dezvăluie tocmai această latură a sufletului centurionului roman, cînd ne spune: „Iar sutașul, văzînd cele ce s-au făcut, a mărit pe Dumnezeu și a zis: Cu adevărat, omul acesta drept a fost“ (Luca 23, 47). Deci la moartea Mîntuitorului s-a cutremurat nu numai pămîntul ci și sufletele celor prezenți. Că sufletul „sutașului“ a fost frămîntat și „cuprins de frică“ nu-i de mirare, căci el cel dintîi și-a dat seama că a colaborat la o faptă așa de criminală împotriva unui drept și sfînt și se va fi gîndit că se poate aștepta la o mare pedeapsă dumnezeiască. Mărturisirea sutașului în dumnezeirea și nevinovăția Mîntuitorului nu stă mai prejos de aceea a Sf. Apostoli.

Sf. Evangheliști însă deși ne spun atîtea lucruri însemnate despre „sutaș“, totuși nu ne spun cum s-a numit. Abia Sf. Tradiție ne spune că numele lui era Longhin, că era originar din părțile Capadochiei și că era „sutaș“ pe timpul lui Pilat. El, fiind pus de strajă la mormîntul Domnului, a fost martor al patimilor și al morții Mîntuitorului, s-a convertit la credința creștină și a ajuns să fie un harnic vestitor al credinței celei noi, a Învierii Domnului.

Se înțelege că mai marii poporului iudeu aveau tot interesul ca glasul unui martor așa de însemnat al morții și Învierii Domnului să nu se audă în lume. De aceea au căutat cu vorbe frumoase și cu bani mulți să-l cîștige de partea lor și să spună că Iisus n-a înviat, ci ucenicii Lui i-au furat trupul noaptea pe cînd ei dormeau. Dar Longhin nu s-a lăsat nici înșelat și nici cumpărat, ci, de dragul

adevărului, a preferat mai bine să părăsească slujba împărătească împreună cu doi ostași și s-au dus în Capadochia, unde au vestit noua credință. Fuga sutașului a alarmat pe Pilat și l-a făcut să informeze pe împăratul Tiberiu din Roma de aceasta. Acesta la rîndul lui a dat poruncă aspră ca Longhin să fie prins și ucis, iar pentru mai multă siguranță capul să fie dus lui Pilat.

După multe alergări și cercetări, ostașii trimiși pentru prinderea sutașului au nimerit chiar în casa acestuia. Fără să-l cunoască ei au întrebat unde poate fi aflat fostul sutaș. Longhin le-a promis că a doua zi le va arăta locul unde se află. El a ținut să ospăteze cît mai bine pe ostași, care în cele din urmă i-au spus că au ordin să-l ucidă pe Longhin.

În timpul nopții, pe cînd ostașii dormeau, Longhin n-a încetat să înalțe rugăciuni fierbinți Tatălui ceresc ca să-i primească jertfa și să-l mîntuie de păcatul de a fi părtaș la răstignirea Domnului. A doua zi toți trei au suferit moartea pentru Hristos. Capul lui Longhin a fost dus la Ierusalim, unde, cei înveninați de ură împotriva lui, l-au aruncat peste zidul cetății, în locul unde se aruncau gunoaiile. Mai tîrziu capul lui Longhin a fost găsit de suflete pioase care l-au dus și îngropat cu cinste în Capadochia.

Iată cine a fost sutașul mucenic Longhin pe care Biserica noastră îl cinstește în ziua de 16 octombrie. El a fost acela care a deschis rana în pieptul Mîntuitorului verificînd astfel moartea lui reală. Această rană a pipăit-o apoi Toma, încredințîndu-se că cel înviat nu este altul decît Iisus care a murit pentru mîntuirea noastră. Prin acest semn Toma a identificat pe Iisus cel mort și înviat, căci, după cum a spus Sf. Atanasie, dintre cei răstigniți numai Iisus a fost împuns în coastă.

Prot. A. Radu

Clipele mîntuirii

Ce înseamnă aceste cuvinte: *clipele mîntuirii*? Răspunsul e simplu: fiecare moment al vieții de aici, de azi. Cînd te poți mîntui? Acum! Cînd te poți osîndi? Acum! Nu există pentru destinul tău altă cale decît lucrarea și paza bună de acum.

Dar timpul se formează dintr-o succesiune neîntreruptă de astfel de momente, cărora le spunem *acum*. Însemnează că paza bună și lucrarea poruncilor se fac în fiecare clipă din timpul vieții dăruit nouă de Dumnezeu. După clipă în care vei fi găsit într-o anume stare sufletească te vei mîntui sau osîndi. Starea cea bună e condiția mîntuirii, însă o astfel de stare are loc în timp, iar timpul însumează clipele. De aceea, cum s-a spus, clipa duce la mîntuire sau la osîndire.

De felul în care o folosești depinde realizarea stării mîntuitoare și, deci, și mîntuirea. Cum va trebui să fie valorificată clipa aparent nesfîrșită a vieții noastre de aici? Privind în legea cea desăvîrșită a lui Hristos-Domnul, care ne învață să ne gîndim și îngrijim pentru azi și nu pentru mîine, căci „ajunge zilei răutatea ei“. Ce trebuie să facem acum? Nimic altceva decît ceea ce ne spune Învățătorul: „Tu vino și urmează mie!“ Este oare clipa mîntuirii urmarea Fiului lui Dumnezeu? Da, mereu trebuie să răspunzi: „Da, Doamne, vin să fac voia Ta!“

Diacon Gavril Cernăuțeanu

Cuvioasa Paraschiva

— 14 octombrie —

*Cuvioasă Paraschivă;
Bună-ai fost și milostivă
Și așa mereu vei fi
Cît pe lume vom trăi.*

*Sfîntă veșnic vei rămîne
Căci „duioasa-ți rugăciune“,
Blînd rostită, cu suspin,
Dă și azi la mulți alin...*

*Trupul tău, neputrezit,
Mari minuni a săvîrșit.
Și de-aceea el, la Iași,
Stă cinstit de românași...*

*Paraschivă — Cuvioasă,
Apără-mi țara frumoasă,
Prin rugăciunea-ți curată
De orice rău să fie scăpată.*

Nicolae Isac
cîntăreț bisericesc